Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp	Regionale Energie Strategie 1.0 Regio Arnhem Nijmegen
Portefeuillehouder	A. Slob
Zaaknummer collegevoorstel	ZS-263161

Beslispunten

In te stemmen met de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES 1.0) Regio Arnhem Nijmegen.

Samenvatting

We verduurzamen en dat is hard nodig. Een van de opgaven is de CO2 uitstoot flink verminderen. Hiervoor is een energietransitie nodig; we moeten veel energie besparen en de energie die we nog gebruiken moeten we duurzaam opwekken. Hiervoor is duurzame opwek van elektriciteit en warmte nodig. We stemmen hierover af met de regiogemeenten en partijen. Dit doen we in de Regionale Energie Strategie (RES). Samen met vele partijen stellen we een bod op, dat doen alle regio's in Nederland. Het college heeft in september ingestemd met het (voorlopige) concept bod. Nu ligt het definitieve RES bod 1.0 van de regio Arnhem Nijmegen voor, zie bijlage 1. Uw raad neemt hier het besluit over.

Inleiding

De RES'en zijn regionale samenwerkingsverbanden tussen provincie, gemeenten en waterschappen.
De RES is een strategische verkenning. Daarin staat hoe invulling gegeven kan worden aan de opgave uit het Klimaatakkoord met betrekking tot zon/wind en bovengemeentelijk aanbod warmte in relatie tot vraag naar warmte. De verkenning richt zich op 2030 met een doorkijkje naar 2050. De afspraken in het Klimaatakkoord vormen daarvoor de basis.

RES Regio Arnhem Nijmegen
In januari 2020 hebben de volksvertegenwoordigers van de deelnemende partijen van de RES Regio Arnhem Nijmegen de startnotitie vastgesteld. In vervolg hierop hebben in de zomer van 2020 alle colleges en andere beslisorganen het concept-bod RES vastgesteld en ter informatie aan de raden en algemeen bestuur voorgelegd. De reacties uit de raden zijn verwerkt in een oplegnotitie, die is toegevoegd als bijlage 2. Ook de raad van Lingewaard had een reactienota toegestuurd.
Het concept-bod RES Regio Arnhem Nijmegen is unaniem vastgesteld. Op 1 oktober 2020 is het concept-bod RES Regio Arnhem Nijmegen samen met de oplegnotitie aangeboden aan het NPRES en PBL. Het proces dat vanaf dat moment tot aan opleveren RES bod 1.0 is doorlopen, staat beschreven in bijlage 7.

De volgende stap is het opleveren van een RES 1.0 uiterlijk 1 juli 2021. In de RES 1.0 doet de regio een bod waaruit blijkt hoe de deelnemende partijen uit de RES Regio Arnhem Nijmegen gezamenlijk tot keuzes zijn gekomen over het op grote schaal opwekken van duurzame elektriciteit en de regionale verdeling van warmte.

Wettelijk kader of beleidskader

De RES 1.0 geeft invulling aan het Klimaatakkoord.

Wat willen we bereiken (beoogd effect)

Met de RES 1.0 leveren we een waardevolle bijdrage aan de doelstelling van de regio om in 2050 energieneutraal te zijn, met als ambitie 55% CO2-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Dit is de regionale invulling van pijler 2 duurzame opwek en pijler 3 warmtetransitie uit het beleidskader energietransitie.
Met het bod RES 1.0 geven we tevens een doorkijk naar de verdere opgaven en ontwikkelingen op weg naar RES 2.0.

RES voor Lingewaard

De gemeente Lingewaard zet zich vanaf het begin in als één van de partners in de RES regio Arnhem-Nijmegen. Het RES bod 1.0 komt overeen met ons huidige beleid voor energietransitie, zowel met de bijbehorende kaders als de bijbehorende routekaart. In het concept bod RES stond er een zoekgebied in Lingewaard getekend voor zowel het Zwanenwater als Ressen. Zowel raad als college gaven aan in het Zwanenwater geen potentie te zien binnen nu en vijf jaar. Dit zoekgebied is daarmee vervallen.
Voor het andere zoekgebied in Ressen, hebben zowel raad als college meegegeven dat dit zoekgebied enkel in tact blijft, als de inwoners van Ressen dit zien zitten. Dit zoekgebied is besproken met de dorpsraad Ressen en het wijkplatform Bemmel-West, als afvaardiging van de inwoners van Ressen. Het gespreksverslag is bijgevoegd als bijlage 3. Dit zoekgebied vervalt ook.

Argumenten en alternatieven

1.1 De RES 1.0 geeft duidelijkheid welke uitgangspunten en spelregels we in de regio hanteren om tot een duurzame energieopwekking te komen.
De vastgestelde Startnotitie bevat spelregels. Op basis hiervan is het bod RES 1.0 opgesteld. Hierin staat weergegeven hoe we in de Regio Arnhem Nijmegen aan de slag zijn gegaan met het vraagstuk hoe we tot duurzame energieopwekking komen.

1.2 Middels de aanbiedingsbrief, worden college en raad gevraagd de RES 1.0 in ontvangst te nemen en de raad hierover te laten besluiten.
In de startnotitie is afgesproken dat de raad beslist over de RES 1.0. In de aanbiedingsbrief die meegestuurd is als bijlage 6, bieden de bestuurlijk en ambtelijk trekker het RES 1.0 bod regio Arnhem Nijmegen aan bij college en raad.

1.3 De RES 1.0 dient uiterlijk 1 juli 2021 te zijn ingediend bij het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) en het Planbureau Leefomgeving (PBL).
Om de RES 1.0 tijdig in te kunnen dienen bij het NPRES en PBL dienen de volksvertegenwoordigers (raden, staten en AB leden) uiterlijk 15 juni 2021 een besluit te nemen over de RES 1.0. Daarom dient de RES uiterlijk 16 maart doorgestuurd te worden aan de raad.

Kanttekeningen

1.1 De RES 1.0 geeft weliswaar uitgangspunten, maar geen garanties.
Middels de RES 1.0 stemmen de regionale partners de uitgangspunten en spelregels af voor de regio om tot duurzame energieopwekking te komen. Echter, het is aan iedere (overheids)partij om zelf een lokale uitwerking en borging te verzorgen. Deze regionale strategie geeft geen garantie tot uitvoering. Al is dit een van de uitgesproken aandachtspunten richting RES 2.0.

Wat mag het kosten? (budget)

Het Rijk heeft aan alle regio's een decentralisatie-uitkering toegekend om te komen tot een RES 1.0. De gemeente Nijmegen heeft deze middelen ontvangen, aangezien zij opdrachtgever en kasbeheerder is voor het RES-proces. Uit deze middelen worden de uren en middelen gedekt. Tot het moment van vaststelling RES 1.0 zijn er geen financiële gevolgen. Voor het traject naar RES 2.0 dienen opnieuw financiële afspraken te worden gemaakt. De verwachting is dat deze in de lijn liggen van de benodigde middelen voor de RES 1.0. De financieringsafspraken voor RES 2.0 zullen verlopen middels de budgetbesprekingen voor de GR Groene Metropoolregio onder de opgave Circulaire regio.

Communicatie en participatie

Communicatie

Iedereen in de RES-regio Arnhem Nijmegen krijgt met de RES te maken: overheden (bestuurders, ambtenaren), inwoners, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, enz. Daarom is het belangrijk dat al deze partijen betrokken worden bij de RES. Het uitgangspunt uit de startnotitie van, voor en door de regio is doorgezet in het proces RES 1.0, waarbij stakeholders op regionaal niveau zijn betrokken door middel van werkateliers en stakeholder intermezzo's. Het is belangrijk om nu ook inwoners uit te nodigen om mee te praten over de uitvoering van de plannen uit de RES. Vanaf nu verschuift de focus van zoekgebieden steeds meer naar locaties en projecten.

In Lingewaard hebben we in de afgelopen periode gesproken met een afvaardiging uit Ressen, te weten leden van de dorpsraad en van wijkplatform Bemmel-West. Het gespreksverslag is toegevoegd als bijlage 3. Zij bleken duurzame opwek middels zon te zien zitten, indien er tevens een geluidswal kan komen. Dit valt niet binnen de scope van de RES. We hebben dit geluid onder aandacht gebracht bij Rijkswaterstaat. Het Lingewaardse deel van zoekgebied Ressen uit het (voorlopig) concept bod is vervallen.

In het voorjaar van 2020 heeft de regio in alle gemeenten een draagvlakonderzoek laten uitvoeren om na te gaan hoe inwoners denken over energietransitie. Dit was oa bedoeld om colleges en raden nog meer gevoel te geven bij hoe het onderwerp leeft. In Lingewaard hebben we dit draagvlakonderzoek representatief laten uitvoeren voor onze gemeente. In bijlage 4 is een communicatieve samenvatting toegevoegd ter informatie.

Participatie

Alle processtappen in het traject RES 1.0 zijn afgestemd met de voorzitters van de griffierskringen Noord en Zuid. Verder zijn alle spelers uit de regio uitgebreid betrokken en alle informatie is zo transparant mogelijk gedeeld. In het proces deden meer dan 450 personen mee, veelal vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties.

Inwoners

De zoekgebieden in de RES 1.0 komen allemaal voort uit een traject waar inwoners via lokale processen bij betrokken zijn geweest. In de meeste gemeenten zijn inwoners betrokken geweest bij de totstandkoming van het lokale beleid voor zon en wind. Zij hebben hiervoor in de afgelopen jaren bijeenkomsten, burgerpanels en andere manieren georganiseerd om de mening van de inwoners te horen.
Vanaf nu verschuift de focus van de zoekgebieden naar de locaties en projecten. We worden steeds concreter. Bij zoekgebieden hadden we het nog over gebieden waar projecten kunnen komen, vanaf nu gaat het steeds vaker over specifieke locaties waar projecten ontwikkeld gaan worden. Inwoners worden uitgenodigd om mee te praten per project. De gemeenten van Regio Arnhem Nijmegen streven bij projecten naar 50% lokaal eigendom.

In Lingewaard is dit streven naar gedeeltelijk lokaal eigendom verwerkt in het beleid. Per kern en per projectgebied betrekken we inwoners, bedrijven en andere partijen bij de energietransitie. Ook die werkwijze staat vastgelegd in ons beleid.

Participatietafel

Het betrekken van inwoners en maatschappelijke organisaties is complex. Daarom is regionaal een 'participatietafel' opgezet. Deelnemers aan deze tafel zijn afkomstig van onder andere gemeenten, energiecoöperaties, GNMF, ontwikkelaars, inwoner- en landbouworganisaties. Ook Jong RES Nederland neemt deel aan de participatietafel. Zij denken mee en adviseren over participatie in de brede zin van het woord en delen hun kennis en inzichten over de belangen en motieven. De participatietafel zal zich ontwikkelen en blijven adviseren zolang nodig.

Vanuit Lingewaard zijn hier vanaf het begin al enkele partijen bij aangesloten. We hebben in dit traject de uitnodiging om aan dit proces deel te nemen, toegestuurd aan partijen waar we nauw mee samenwerken.

Wat gaan we daarvoor doen (voortgang)

Na besluitvorming van uw raad informeert de betreffende ambtenaar de werkorganisatie RES Regio Arnhem Nijmegen over dit besluit.

Planning

Uiterlijk 15 juni 2021 dienen de volksvertegenwoordigers (raden/staten/AB) een besluit te nemen over het bod RES 1.0. De werkorganisatie zal van dit besluit en de reacties op het bod RES 1.0 op de hoogte worden gesteld. Het bod RES 1.0 zal uiterlijk 1 juli 2021 bij het NPRES en PBL worden ingediend, tezamen met alle ontvangen reacties. Het proces van de regionale energiestrategie houdt met de vaststelling van de RES1.0 op 1 juli 2021 niet op en loopt direct door richting het ontwikkelen van RES 2.0. Daarom is het belangrijk dat de samenwerking na 1 juli wordt voortgezet.

Voor de uitwerking richting RES 2.0 ligt het accent op het lokale gesprek. Samen willen we regionaal de volgende stappen gaan zetten op weg naar de uitwerking van het RES bod 2.0, 3.0 en verder – en dus op weg naar een energie neutrale regio. Verder zullen de ruimtelijke afspraken verder uitgewerkt worden en zal de RES geborgd moeten gaan worden in de omgevingswet. Ook de verdeling van de realisatie van de opgave binnen de regio zal in het proces RES 2.0 verder worden uitgewerkt. Er zal hierbij naar mogelijkheden worden gezocht om de lusten en de lasten onderling te compenseren.

Groene Metropoolregio

Op 1 januari 2021 is de Groene Metropoolregio formeel van start gegaan en daarmee is de versterkte samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen in een nieuwe fase terecht gekomen. RES 1.0 en de uitwerking daarvan in RES 2.0 zal worden geborgd in de opgave Circulaire regio. Reacties op het bod RES 1.0 zullen in dit traject worden verwerkt. Tevens zal in de verdere uitwerking richting RES 2.0 de verbinding met andere regio opgaven zoals de verstedelijkingsstrategie worden voortgezet.

Borging van de RES

Vanuit de RES Regio Arnhem Nijmegen volgen we de afspraken vanuit de startnotitie. Dit betekent concreet vaststellen van de RES 1.0 door de volksvertegenwoordigers. De RES is niet juridisch bindend voor derden. De RES zelf is een politiek-bestuurlijk document en wordt vervolgens verankerd in een structuur- of omgevingsvisie. Daarna wordt het geoperationaliseerd in verordeningen/ bestemmings- of omgevingsplannen en toegepast bij het verlenen van vergunningen. Zo wordt stapsgewijs de juridische status verankerd.

Evaluatie

De oplevering van de RES 1.0 maakt onderdeel uit van een langdurige regionale samenwerking en maakt onderdeel uit van diverse ijkmomenten (RES 1.0, RES 2.0) met als uiteindelijk doel 100% hernieuwbare energie in 2050.

Duurzaamheid

De RES gaat om regionale samenwerking om voor het thema energietransitie regionaal goed samen te werken op de pijlers duurzame opwek en warmtetransitie.

Bijlagen

1. RES 1.0 Regio Arnhem Nijmegen
2. Reactienota behorende bij RES 1.0 wensen en bedenkingen en antwoorden
3. Gespreksnotitie Verslag RES in Ressen_30.11.2020 en 3.12.2020_definitief
4. Samenvatting enquêteresultaten draagvlakonderzoek Lingewaard
5. Raadsbesluit RES 1.0
6. Aanbiedingsbrief RES 1.0
7. Proces sinds (voorlopig) concept bod

Bemmel, 16 maart 2021

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. I.P. van der Valk	dr. P.T.A.M. Kalfs